

Simbolne forme v mitologiji

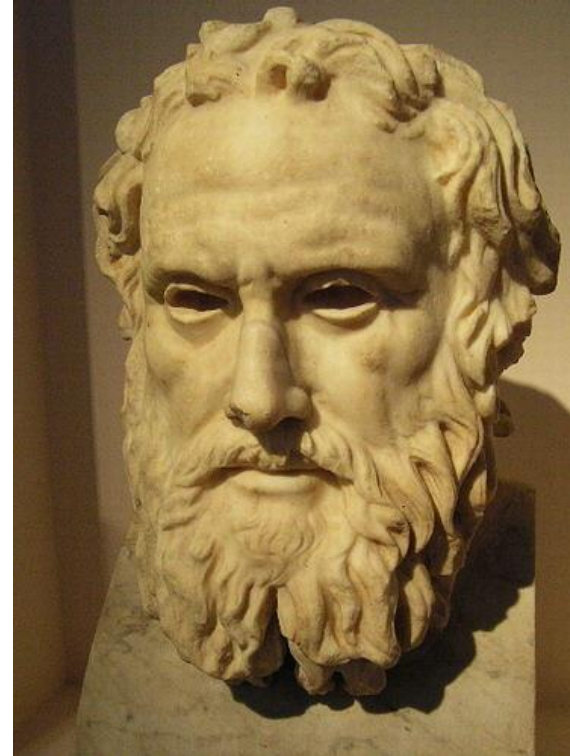
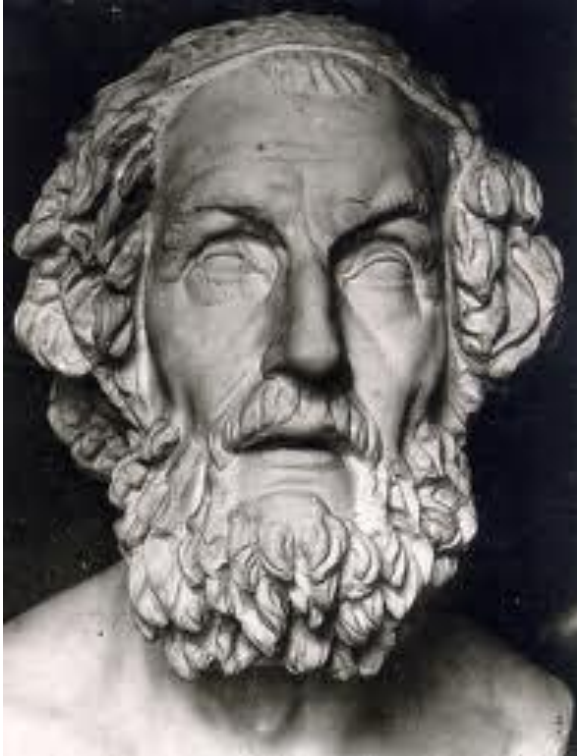
Grški miti - od Kaosa h Kozmosu

“V večnost je moje srce odprto:
iz kaosa v kozmos.”

(Srečko Kosovel, “Odprto”, *Integrali*)

Homer in Heziod, slavna starogrška epika, 8.-7. st. pr. n. š.
(rimski kopiji grških kipov)

Heziod (Hesiodos) *Teogonija* (ok. 700),
prev. Kajetan Gantar, odlomek (verzi 116-128)

*»V samem začetku je Kaos nastal, nato pa še Zemlja,
širno prsata, nesmrtnikov trajno obstojno domovje,
njih, ki prebivajo zgoraj, na snežnih vrhovih Olimpa,
Tartar temačni nastal v globočinah je Zemlje prostrane.
Hkrati je Eros nastal, najlepši med vsemi bogovi,
Eros, ki ude utruja, ki vsem, ljudem in bogovom,
v prsih načrte in misli preudarne kroti in obvlada.
Érebos mračni nastal je iz Kaosa, hkrati nastala
Noč je temačna vsa, Noč, ki je z Érebom mračnim spočela,
z njim zanosila v ljubezni in Eter in Dan mu rodila.
Zemlja pa najprej rodila Nebo je, z zvezdami posuto,
sebi enako po meri, da z njim bi lahko vse odela,
kjer naj srečnim bogovom bo dom, neminljivi in večni.«
etc.*

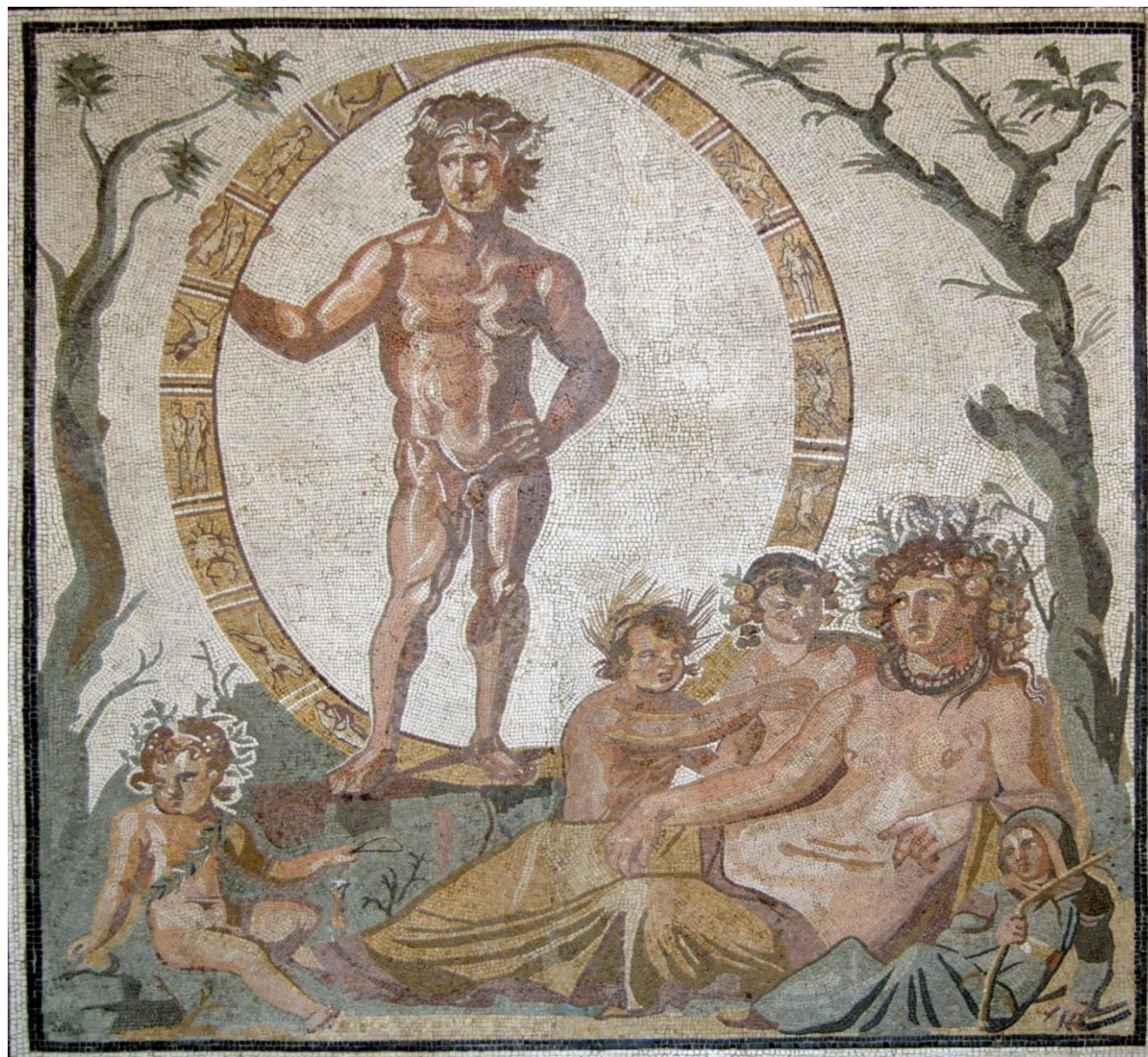

Kaos ?

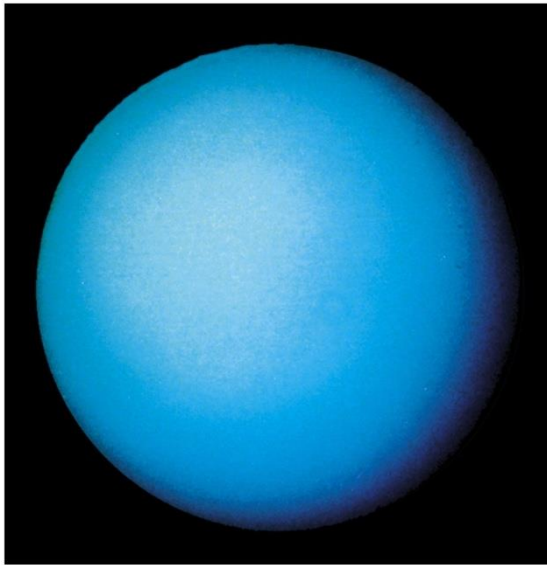
(slika: Jackson Pollock, "№ 8", 1949)

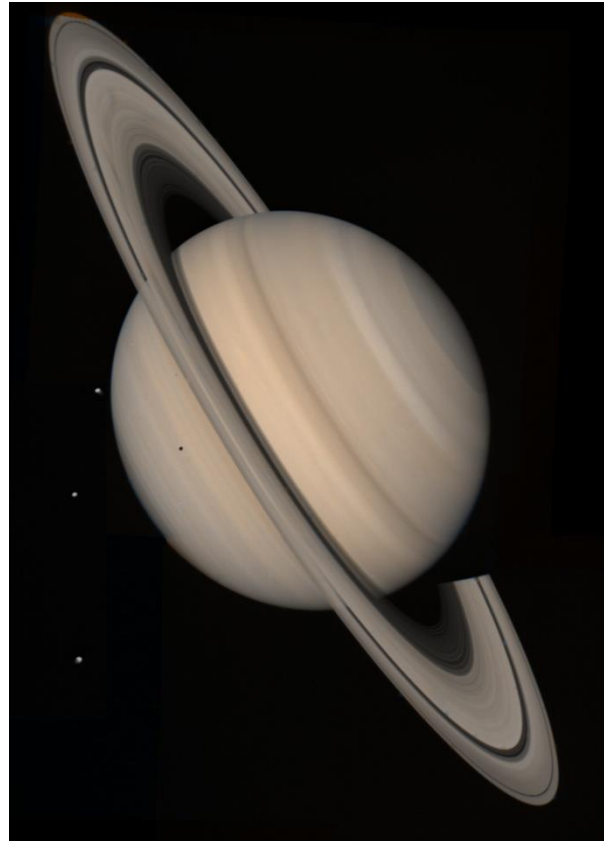
Nebo in Zemlja: Uran (ali Ajon = Vek, večnost) in Gaja
(rimski mozaik, 3. st. n. š.)

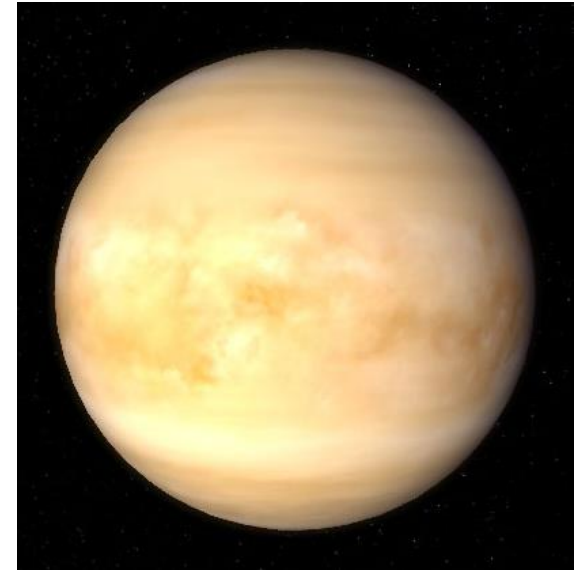
Kronos (rim. Saturn) premaga Urana (Nebo),
tj., Čas "skopi" Večnost in
iz Uranove sperme (morske pene) se rodi Afrodita (rim. Venera)

Uran

Saturn

Venera

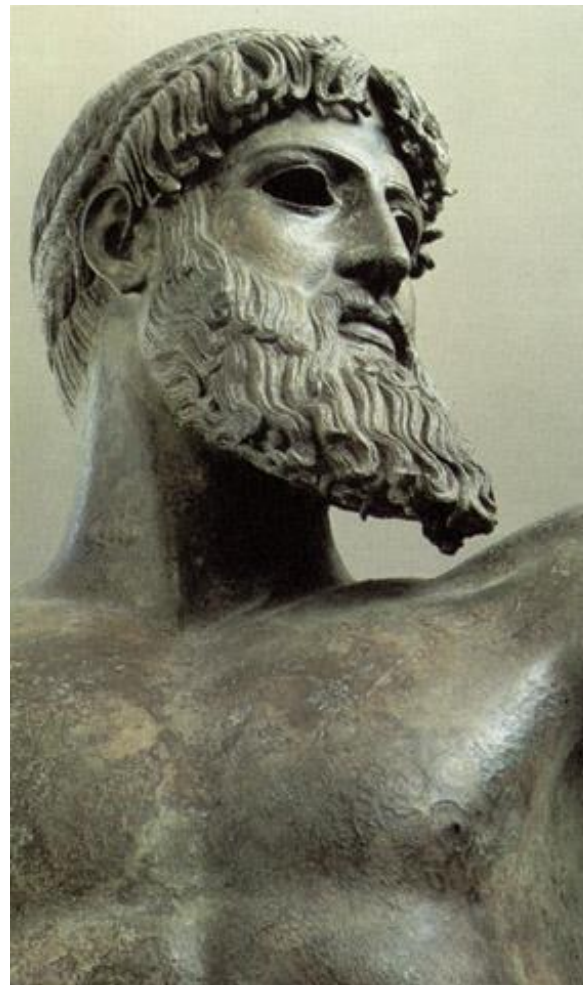

Kronos (Čas, rim. Saturn) je svoje otroke ...

toda slednjič ga premaga Zevs (Jupiter)

slika levo: Francisco de Goya, *Saturn žre svojega sina*, ok. 1820, Prado, Madrid

slika desno: Zevs, grški kip, bron, 5. st., Narodni arheološki muzej, Atene

...isti kip v celoti:

Zevs – “Gromovnik” (meče blisk kakor kopje),
najden je bil v morju pri rtu Sounion (zato morda Pozejdon?)

Zeus premaga Tifona
(grška vaza, 6. st.)

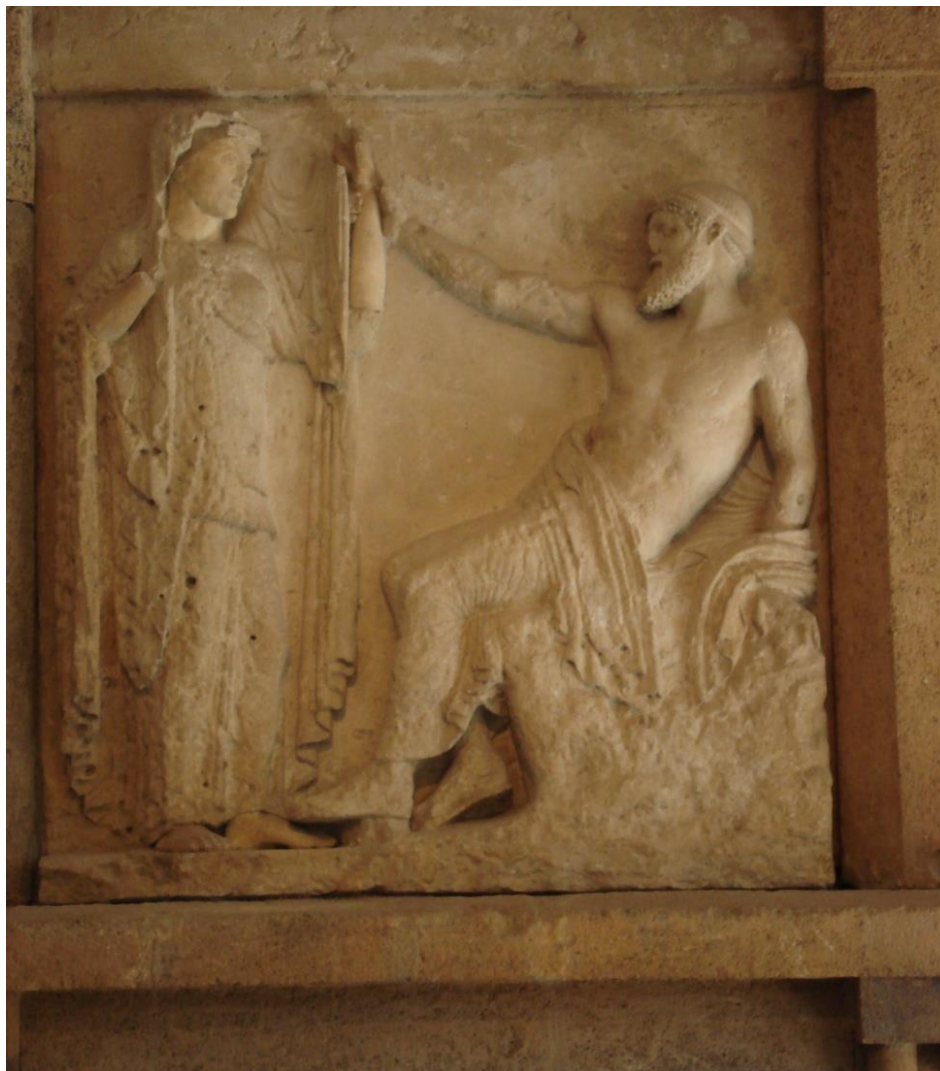

Dva titana:

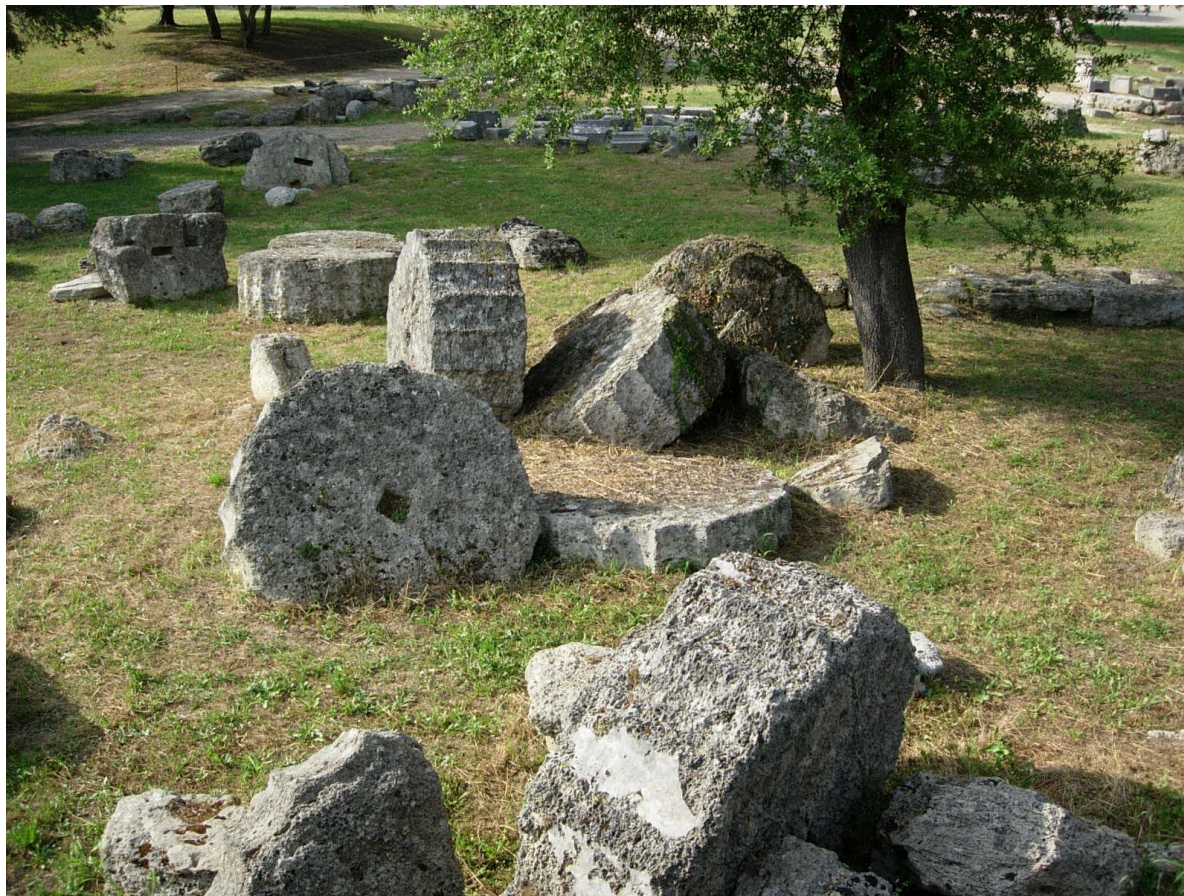
Atlas, ki podpira nebesni svod, in Prometej, ki mu orel kljuje jetra
(pripisano slikarju Arhesilu iz Šparte, 6. st. pr. n. š.)

Hera in Zevs
klasični grški relief, 5. st.

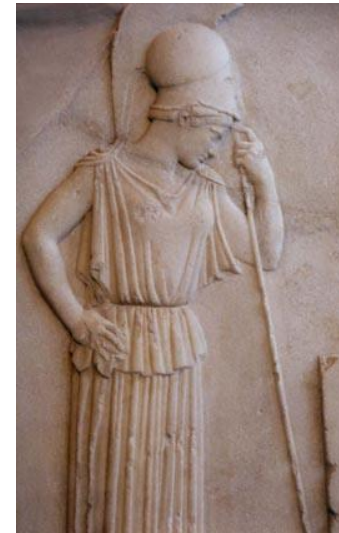
Ruševine Zevsovega templja v Olimpiji

Stebri v kompleksu Herinega templja v Olimpiji

Atenino svetišče Parthenon na atenski Akropoli

Apolon in njegov tempelj v Korintu

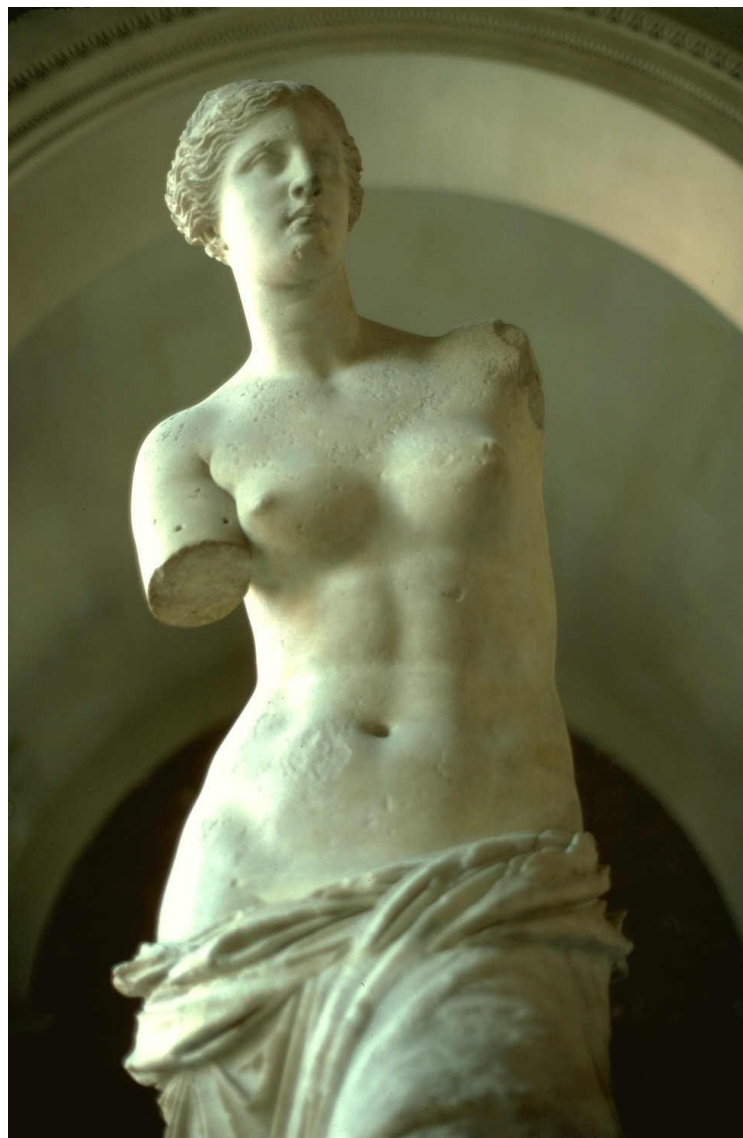
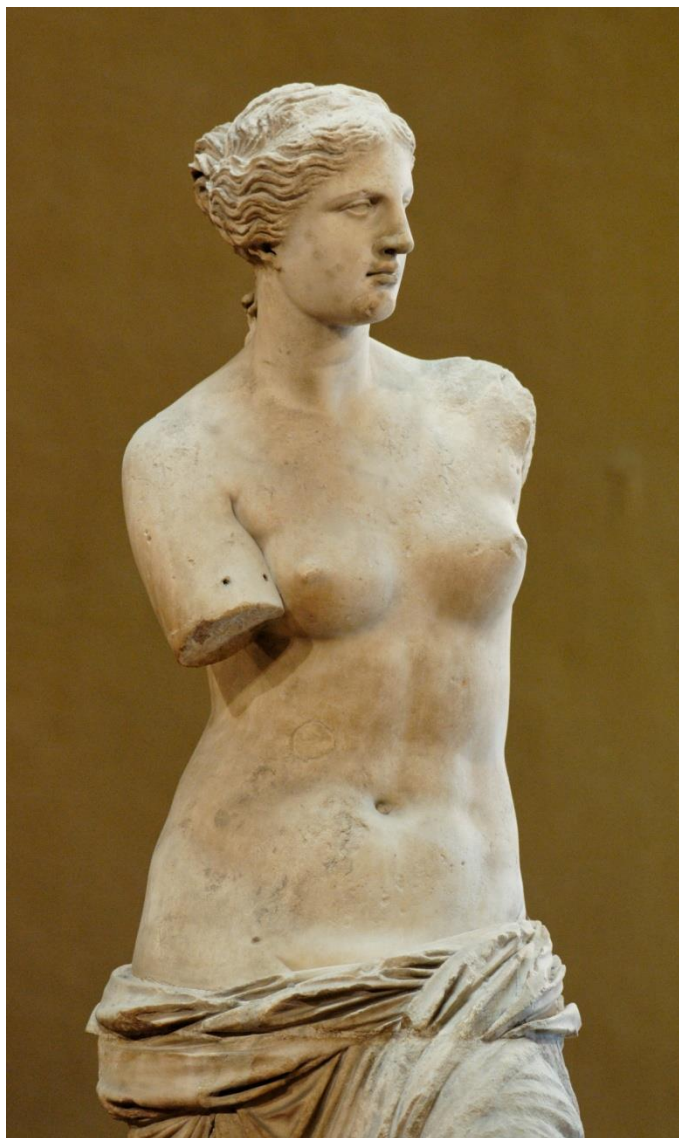
Apolon in Artemida (rim. Diana)

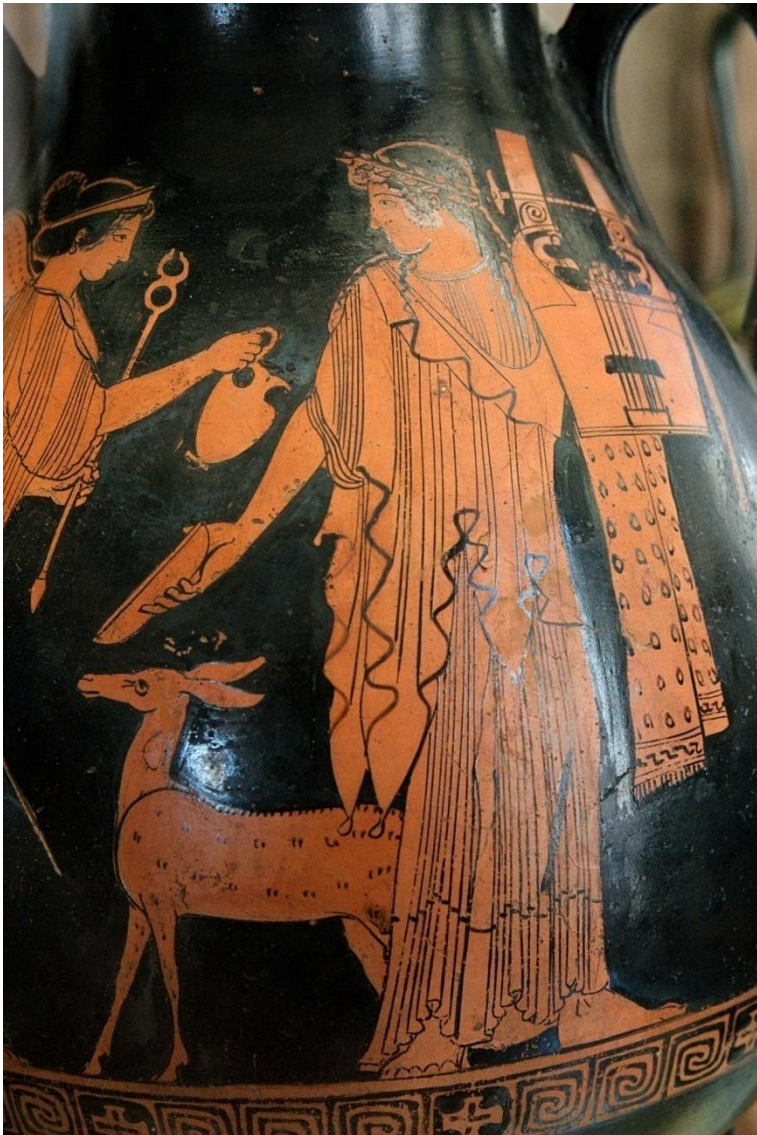
Artemida kot zavetnica materinstva in njen tempelj v Efezu

Afrodita (imenovana "Miloška Venera", Louvre, Paris)

Apolon (levo) in Hermes z malim Dionizom, Praksitelov kip, 4. st. (desno)

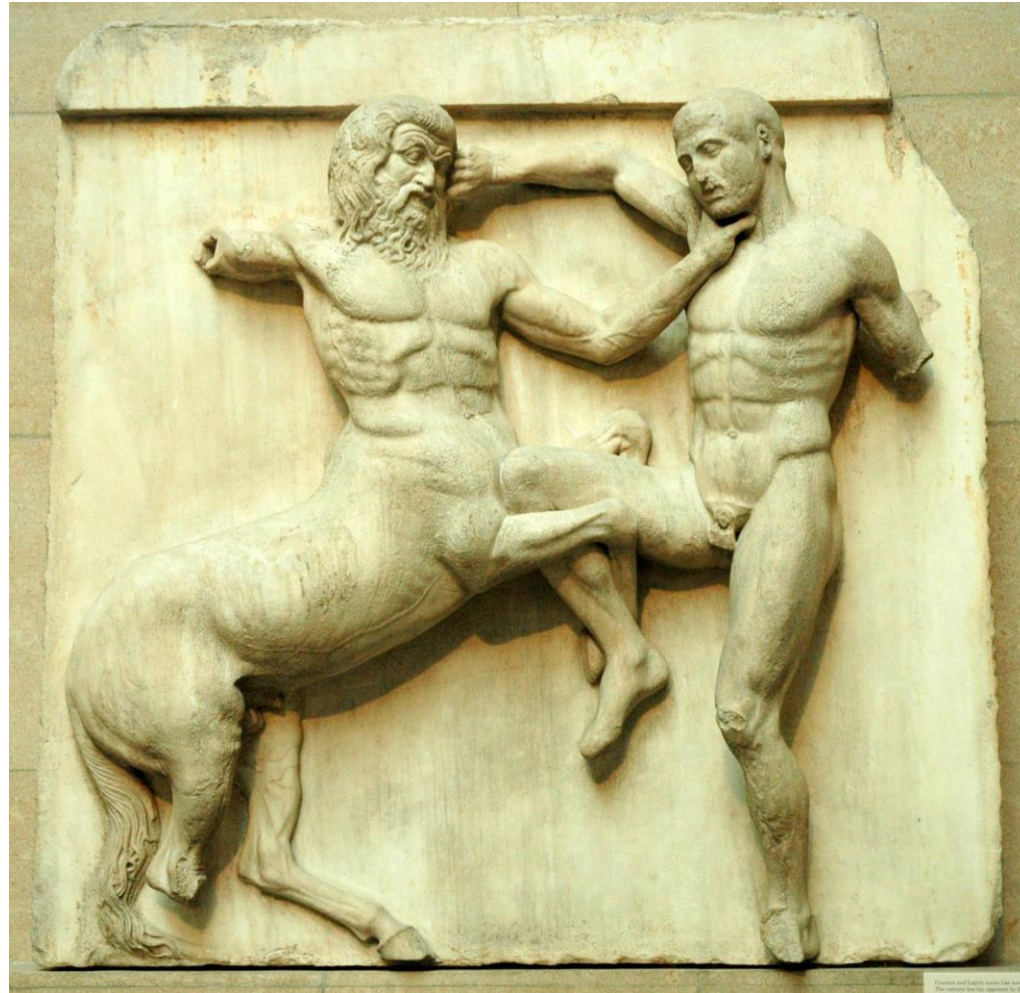
Dioniz (Bakh) na ladji

Antično gledališče v Epidavru, 4. st. pr. Kr.

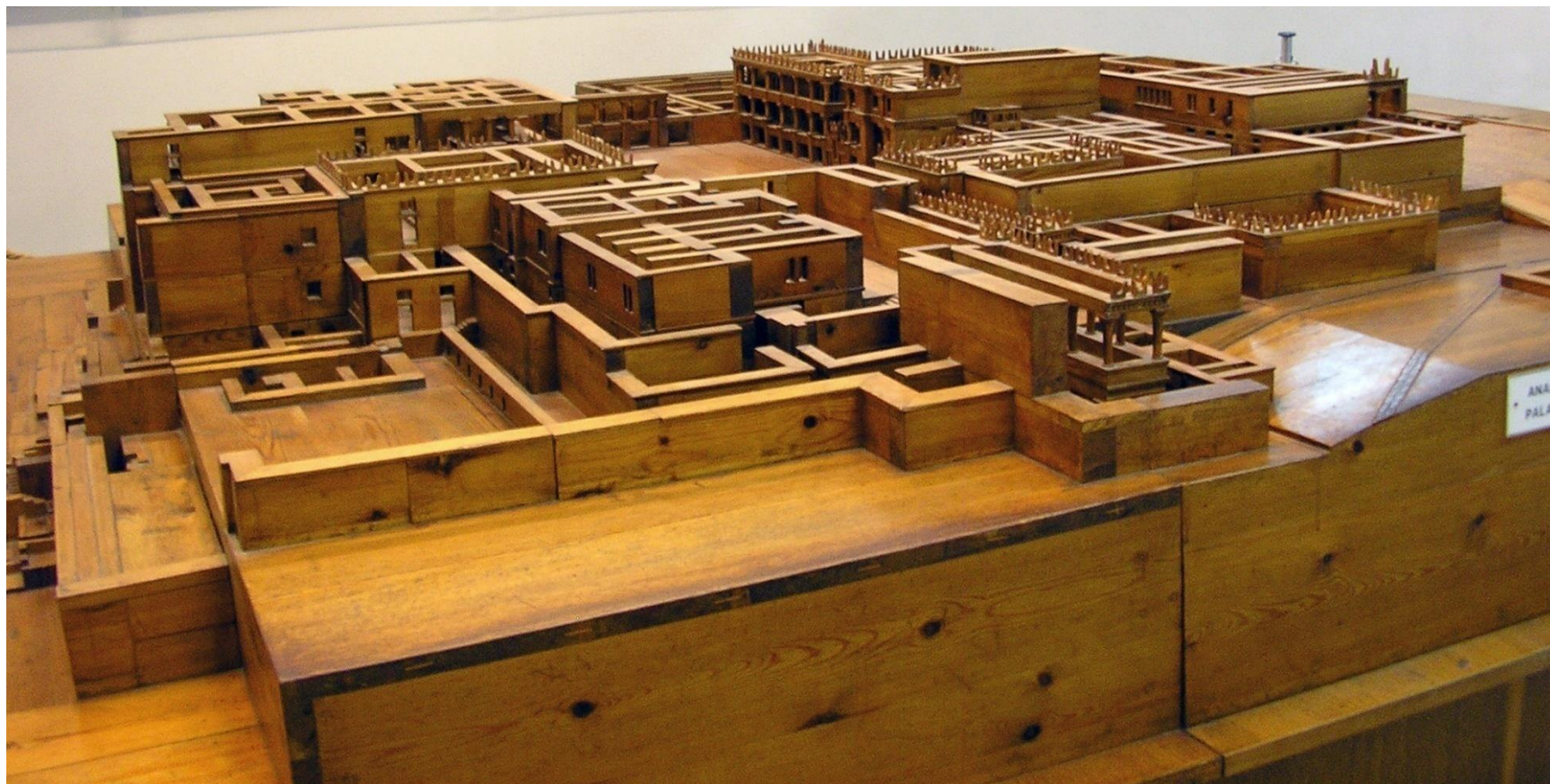
Ponovitev / “zrcaljenje” božjih bojev na človeški ravni:
kipar Fidija: boj lapita (človeka) s kentavrom
(friz na Parthenonu, 5. st., Atene, zdaj v Britanskem muzeju, London)

Atenski junak Tezej ubije kretskega Minotavra v labirintu

“Labirint” (palača) v Knossosu na Kreti
(rekonstrukcija, model v lesu)

Labirint v gotski katedrali v Chartresu (13. st.)

Sodobni labirint?

Odisej in njegovi premagajo velikana Polifema

Odisej, privezan na jambor, poslušá pogubno lepo pesem siren

Lepa čarovnica Kirka spremeni Odisejeve tovariše v živali

Ojdip in Sfinga

Sokrat (470-399), začetnik filozofije - “ljubezni do modrosti”
(rimska marmorna kopija po grškem izvirniku iz 4. st. pr. Kr.)

